

TORAH OHR • PARSHAS VAYAKHEL • MAAMAR 1

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם וגו'

« Et Moché rassembla toute
l'assemblée des enfants d'Israël »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayakhel/1/

1 ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם וגו'. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'.

« Et Moché rassembla toute l'assemblée des enfants d'Israël et leur dit », etc. « Pendant six jours, le travail sera fait, et le septième jour sera pour vous un jour saint, un Chabbat de repos complet (Chabbat Chabbaton) pour D.ieu. »

להבין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"ז למה נסמכה פ' שבת למלאכת המשכן. גם צ"ל מפני מה בצווי הקב"ה למשרע"ה [למשה רבינו עליו השלום] בפ' תרומה ותצוה נאמר תחלה מלאכת כלי המשכן דהיינו הארון והשולחן והמנורה כו'.

[Il faut] comprendre l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie, à ce sujet : pourquoi le passage du Chabbat est-il placé à côté du travail du Michkan ? Il faut également comprendre pourquoi, dans l'ordre donné par le Saint béni soit-Il à Moché notre maître, que la paix soit sur lui, dans les parachiot Terouma et Tetsavé, le travail des ustensiles du Michkan — à savoir l'Arche, la Table et la Ménora, etc. — est mentionné en premier,

2 ואח"כ מלאכת המשכן עצמו הן היריעות של המשכן ואח"כ לבסוף הכל נאמר בפ' כי תשא אך את שבתותי תשמרו כו' הרי הקדים הכלים ואח"כ היריעות ואח"כ שמירת שבת.

Et ensuite, le travail du Michkan lui-même, à savoir les tentures du Michkan ; puis, en dernier lieu, il est dit dans la paracha Ki Tissa : « Mais Mes Chabbatot, vous les garderez », etc. Ainsi, Il a placé les ustensiles en premier, puis les tentures, et enfin l'observance du Chabbat.

3 ובצווי משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] לישראל דהיינו בפ' זו דויקהל משה הפך הסדר שאמר להם תחלה שמירת שבת.

Mais dans l'ordre des commandements que Moché notre maître, que la paix soit sur lui, adressa à Israël, c'est-à-dire dans cette section intitulée « Et Moché assembla », il inversa l'ordre : il leur parla d'abord [de] l'observance du Chabbat,

ואח"כ מלאכת המשכן ואח"כ הכלים. והענין דהנה כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. בתוכו לא נאמר אלא בתוכם

puis du travail du Michkan, et ensuite des réceptacles. Voici l'explication. Il est écrit : « Ils Me feront un Sanctuaire, et Je résiderai en eux. » Il n'est pas dit « en lui », mais « en eux »,

דהיינו בתוך כללות נשמות ישראל ישכון כבוד הוי"ה ית' ע"י המשכן ועכשיו ג"כ הוא ע"י עסקם בתורה ומצות. שהתורה היא כמו בחי כלי המשכן.

c'est-à-dire que, dans l'ensemble des âmes d'Israël, résidera la gloire de Havaya, béni soit-Il, par l'intermédiaire du Michkan ; et aujourd'hui également, cela se réalise par leur étude de la Torah et l'accomplissement des mitsvot. Car la Torah est comparable au niveau des réceptacles du Michkan,

4 והמצות הם בחי יריעות המשכן כי ע"י המצות נעשה בחי לכושים לנפש. כמ"ש והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך.

et les mitsvot sont du niveau des tentures du Michkan. Car, par les mitsvot, des vêtements sont formés pour l'âme, comme il est écrit : « Ta justice marchera devant toi ; la gloire de D.ieu te recueillera. »

וזהו כמו בחי יריעות שהן בחי מקיפים והתורה היא בחי מזון לנפש כמ"ש ותורתך בתוך מעי. וזהו בחי כלי המשכן שהן בחי פנימיים:

Cela correspond au niveau des tentures, qui sont des lumières enveloppantes (makifim). Et la Torah est du niveau de la nourriture pour l'âme, comme il est écrit : « Et Ta Torah est au-dedans de mes entrailles. » Cela correspond au niveau des réceptacles du Michkan, qui sont des lumières intérieures (pnimiyim).

5 ולהבין זה יש להקדים להבין מ"ש אני ה' לא שניתי שאין בו ית' שום שינוי והתפעלות ח"ו [חס ושלום] ע"י בריאת העולם שכמו שהיה יחיד ומיוחד קודם בריאת העולם כך הוא ג"כ אחר בריאת העולם

Pour comprendre cela, il faut d'abord comprendre ce qui est écrit : « Moi, D.ieu, Je n'ai pas changé » : en Lui, béni soit-Il, il n'y a aucun changement ni aucune altération, à D.ieu ne plaise, du fait de la création du monde ; de même qu'Il était Un et unique avant la création du monde, Il l'est aussi après la création du monde,

וכמאמר אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא משנברא כו'. ר"ל [רוצה לומר] בזה שאין בריאת העולמות פועל בו שום שינוי ח"ו [חס ושלום].

comme le dit la formule : « Tu es Lui avant que le monde ait été créé, et Tu es Lui depuis qu'il a été créé », etc. Cela signifie que la création des mondes ne produit en Lui aucun changement, à D.ieu ne plaise.

6 והיינו לפי שהחיות הנמשך ממנו ית' להחיות העולמות כללות אור וחיות זה הוא רק בחי' הארה בעלמא ממהו"ע [ממהותו ועצמותו] ית' שהאיר והמשיך ממנו עד"מ הארה בעלמא.

Cela signifie que, puisque la force vitale (chayout) qui émane de Lui, béni soit-Il, pour donner vie aux mondes — cette lumière et cette force vitale dans leur expression générale — n'est que le niveau d'une simple illumination (he'ara) de Son être et de Son essence, béni soit-Il, qu'Il a fait luire et émaner de Lui-même, à titre de comparaison, comme une simple illumination.

ועי' זו ההארה הוא ית' מחיה אותן ומהוה אותן מאין ליש. אבל הוא ית' במהותו ועצמותו מרומם ומתנשא מגדר עלמין.

Et c'est par cette illumination qu'Il, béni soit-Il, leur donne vie et les fait advenir du néant à l'être. Mais Lui, béni soit-Il, dans Son être et Son essence, est exalté et élevé au-delà des limites des mondes.

7 וזהו שנק' הקב"ה שהוא קדוש ומובדל. והגם שנאמר ואתה מחיה את כלם. הנה עיקר חיותם וקיומם הוא רק מבחי' הארה בעלמא כנ"ל.

C'est pourquoi Il est appelé «le Saint béni soit-Il»: Il est saint et séparé. Et bien qu'il soit dit: «Et Tu fais vivre tous les êtres», leur source principale de vie et d'existence n'est que le niveau d'une simple illumination, comme mentionné plus haut.

והארה זו היא בחינת מדת מלכותו יתברך כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. שחיות כל העולמים הוא מבחינת מלכותך דהיינו שמה שנק' הוא יתברך מלך עליהם מזה עצמו הם חיים וקיימים.

Et cette illumination est le niveau de l'attribut de Mal'hout (souveraineté), béni soit-Il, comme il est écrit: «Ta royauté est une royauté sur tous les mondes»: la force vitale de tous les mondes provient du niveau de «Ta royauté». Autrement dit, c'est du fait même qu'Il est appelé Roi sur eux qu'ils vivent et existent.

8 וז"ש [וזהו שכתוב] ישתבח שמך לעד מלכנו. פי' שהתפשטות מדת מלכותו ית' הנק' ג"כ שמו הוא לעד

Et c'est là [le sens de] ce qui est dit: « Que Ton Nom soit loué à jamais, notre Roi. » C'est-à-dire que le déploiement de l'attribut de Sa Mal'hout (souveraineté), qu'Il soit béni, également appelé Son Nom, est « à jamais »,

דהיינו עד אין קץ ותכלית כי מדת מלכותו היא ג"כ בחי' א"ס ממש כיון שהיא הארה ממנו ית'.

c'est-à-dire sans fin ni limite ; car l'attribut de Sa Mal'hout est lui aussi véritablement du niveau de l'Infini (Ein Sof), puisqu'il est une émanation de Lui, qu'Il soit béni.

9 וז"ש [וזהו שכתוב] בברכת יוצר ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלקים חיים ומלך עולם שאין משיגים רק ההמשכה שנמשכ' [שנמשכת] מאלקים חיים ומלך עולם שקול הוא המשכה כנודע.

Et telle est [la signification de] ce qui est dit dans la bénédiction de Yotser : «Et ils proclament avec crainte, ensemble, d'une voix (bekol), les paroles du D.ieu vivant et Roi du monde»: ils ne saisissent que l'émanation qui se déploie depuis «le D.ieu vivant et Roi du monde», car une voix est une émanation, comme on le sait.

אבל עצמותו ומהותו ית' הוא קדוש ומובדל דלמחת"ב [דלית מחשבה תפיסא ביה] כלל ולכן לא שניתני כנ"ל. וזהו והחיות נושאות את הכסא כו' זעות מחיל כסא.

Mais Son essence et Son être, qu'Il soit béni, sont saints et séparés, de sorte qu'aucune pensée ne peut Le saisir en aucune façon; c'est pourquoi «Je n'ai pas changé», comme mentionné précédemment. Et telle est [la signification de] «Les Hayot portent le Trône», etc., «tremblant de crainte devant le Trône»:

שתפול עליהם אימה ופחד של מדת מלכותו ית' שהוא בחינת מלך יושב על כסא רם ונשא ולכן הם מקבלים עליהם עול מלכות שמים כו':

car la crainte et l'effroi de l'attribut de Sa Mal'hout, qu'Il soit béni, s'emparent d'eux; cet attribut est le niveau de «un Roi assis sur un trône élevé et exalté». C'est pourquoi ils acceptent sur eux le joug du royaume des Cieux, etc.

10 והנה מבחי' מדת מלכותו ית' נמשך האור והחיות ג"כ בבי' בחי' והוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין].

Or, du niveau de l'attribut de Mal'hout de D.ieu, béni soit-Il, la lumière et la force vitale sont également attirées selon deux niveaux : celui de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) et [celui de] la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin).

דהיינו שלהיות כי בחי' מלי' הוא ג"כ בחי' א"ס ממש. וזהו פי' וענין אוא"ס [אור אין סוף] הנזכר בספרים. כי אור הוא בחי' גילוי והמשכה מעצמותו ומהותו.

Cela signifie que le niveau de Mal'hout est lui aussi véritablement celui de l'Infini (Ein Sof). C'est là le sens et la signification de l'expression «Lumière infinie» (Or Ein Sof), mentionnée dans les ouvrages : la lumière est un niveau de révélation et d'émanation à partir de Son essence et de Son être.

11 וכנודע דהשמש עצמו נק' מאור. אבל אור היינו הזיו הנמשך ממאור השמש ומאיר לארץ ולדרים עליה.

Comme on le sait, le soleil lui-même est appelé « luminaire » (maor), tandis que la « lumière » (or) est le rayonnement qui émane du luminaire du soleil et éclaire la terre ainsi que ceux qui l'habitent.

וכך בחי' אוא"ס [אור אין סוף] הוא עד"מ זיו הנמשך ממהו"ע [ממהותו ועצמותו] ית'. אבל על מהו"ע [מהותו ועצמותו] ית' ממש לא שייך כלל לשון אור.

De même, le niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof) est, par analogie, un rayonnement émanant de Son être et de Son essence, béni soit-Il ; mais le terme « lumière » ne s'applique nullement à Son être et à Son essence mêmes, béni soit-Il.

ולהיות כי האור הוא ג"כ בחי' א"ס ממש ע"כ א"א להעולמות להכיל בתוכן האור שלא יתבטל ממצואות ממש.

Et puisque la lumière elle aussi est véritablement du niveau de l'Ein Sof, les mondes ne peuvent donc la contenir en eux sans être absolument annulés et perdre toute existence.

לכך עיקר האור הוא בחי' סובב ומקיף עליהן רק שע"י צמצום רב ועצום נמשך איזה המשכה מצומצמת מהאור להיות מתלבש בתוך העולמות ונק' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו':

C'est pourquoi l'essentiel de la lumière est du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) et les enveloppe (makif) ; toutefois, par un grand et puissant tsimtsoum (contraction), une certaine émanation limitée de la lumière se prolonge afin de s'investir dans les mondes. Elle est appelée la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), etc.

12 ובזה יובן ג"כ טוב טעם למה שכינו המקובלים לבחי' המשכת החיות מהבורא ית' בשם אור כנ"ל בענין לשון אור א"ס.

On comprendra également ainsi la bonne raison pour laquelle les kabbalistes ont appelé « lumière » le flux de force vitale provenant du Créateur, béni soit-Il, comme mentionné plus haut à propos du terme « Lumière infinie » (Or Ein Sof).

(וכן בתניא) (פמ"ח) אמר על ענין הסובב לשון הארה כו' ע"ש. והגם שיש הרבה טעמים על זה.

(De même, dans le Tanya (chapitre 48), il a employé le terme « illumination » (he'arah) à propos de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), etc. ; voir là-bas.) Et bien qu'il y ait de nombreuses raisons à cela,

אך אחד מן הטעמים הוא זה והיינו כי כמו בגשמיות ענין הארה שהוא המשכת זיו השמש על איזה דבר.

l'une de ces raisons est la suivante. Autrement dit, dans le domaine matériel, l'illumination consiste en ce que le rayonnement du soleil se prolonge sur un objet donné,

הנה הרי הזיו הוא רק בחי' מקיף על אותו הדבר ואינו נכנס בפנימיותו. נמצא שההארה היא המשכה וגילוי מההעלם.

le rayonnement n'est alors que l'aspect enveloppant (makif) de cet objet et ne pénètre pas à l'intérieur de celui-ci. Il s'ensuit que l'illumination est un prolongement et une révélation à partir de ce qui était caché.

שהרי כשיש ענן ואין השמש מאיר זהו העלם גמור. כשהזיו נמשך ומאיר לארץ ולדרים עליה זהו גילוי.

En effet, lorsqu'un nuage empêche le soleil de briller, il est dans une dissimulation complète; lorsque son rayonnement se prolonge et éclaire la terre et ceux qui l'habitent, il y a révélation.

13 ועכ"ז [ועם כל זה] גילוי זה הוא בחי' מקיף שאין הזיו נכנס בתוכיות הארץ והאדם כו'. וכך יובן ענין אור א"ס שהוא בחי' סוכ"ע

Néanmoins, cette révélation relève de l'aspect enveloppant (makif), car le rayonnement ne pénètre pas à l'intérieur de la terre ni de l'homme, etc. De même, on comprendra la notion de la Lumière infinie (Or Ein Sof), qui est le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin),

שהרי הוא גילוי להחיות בחי' עולמות. וקודם בריאת העולם היה שמו נכלל בבחי' לבדו במהו"ע [במהותו ועצמותו].

car elle est une révélation destinée à donner vie au niveau des mondes. Avant la création du monde, Son Nom était inclus dans le niveau de « Lui seul », dans Son être et Son essence.

וזהו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד שהיה שמו בבחי' לבדו. ובבריאת העולם נמשך להיות גילוי שיהיה בחי' סוכ"ע.

C'est là le sens de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : « Avant que le monde ne soit créé, il n'y avait que Lui et Son Nom » : Son Nom se trouvait au niveau de « Lui seul ». Avec la création du monde, il fut prolongé pour devenir une révélation, afin d'être le niveau du sovev kol almin.

אבל מ"מ הגילוי הזה הוא רק בבחי' מקיף ולכן נקי הארה כמשל הארת השמש שההארה מקפת כו':

Mais néanmoins, cette révélation ne relève que de l'aspect enveloppant ; c'est pourquoi elle est appelée « illumination » (he'arah), comme dans l'analogie de l'illumination du soleil, dont le rayonnement enveloppe, etc.

14 וזהו ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד. דלכאורה לשון לעולם ועד אינו מובן שהרי ימי שנותינו בהם שבעים שנה.

Et voici [le sens de] « Je T'exalterai, mon D.ieu, ô Roi, et je bénirai Ton Nom pour toujours et à jamais (le'olam va'ed). » À première vue, l'expression « pour toujours et à jamais » n'est pas compréhensible, puisque « les jours de nos années sont de soixante-dix ans ».

אלא דפי' אברכה שמך היינו להמשיך גילוי אלהותו בתוך העולמות ממש וזהו לעולם ועד. אך כדי להיות המשכה זו ממקורה ושרשה הוא ע"י שבתחלה ארוממך כו'.

Mais le sens de « je bénirai Ton Nom » est de faire descendre la révélation de Sa divinité jusque dans les mondes eux-mêmes, et c'est cela « pour toujours et à jamais » (le'olam va'ed). Toutefois, pour que cette descente provienne de sa source et de sa racine, il faut d'abord « Je T'exalterai », etc.

דפי' ארוממך רוממות והתנשאות של בחי' המלך והוא בחי' סוכ"ע כמשל התנשאות המלך על עמו הוא בחי' מקיף כו'

Car le sens de « Je T'exalterai » est l'exaltation et l'élévation du niveau du Roi, qui est le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). Cela ressemble à l'élévation d'un roi au-dessus de son peuple : c'est un aspect enveloppant, etc. ;

ומשם יומשך אח"כ להיות ואברכה שמך לעולם ועד בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו'. וזהו בקול דברי אלקים חיים ומלך עולם. קול הוא המשכה בפנימיות כו':

et de là, il sera ensuite fait descendre, de sorte que s'accomplisse « et je bénirai Ton Nom pour toujours et à jamais », au niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), etc. C'est le sens de « à la voix des paroles du D.ieu vivant et Roi du monde » : une voix est une descente dans la dimension intérieure, etc. :

15 והנה כמו שבכללות אור וחיות הנמשך מהא"ס ב"ה להחיות העולמות יש ב' בחינות סובב וממלא כנ"ל.

Or, de même que dans la lumière et la force vitale qui, dans leur expression générale, émanent de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, pour donner vie aux mondes, il existe deux niveaux, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) et la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), comme mentionné plus haut,

כך ג"כ בענין המשכת גילוי אלהות ית' שאנו ממשיכים ע"י תורה ומצות יש ג"כ ב' בחינות אלו.

de même, dans le dévoilement de la divinité que nous attirons ici-bas par la Torah et les mitzvos, il existe également ces deux niveaux.

כי ע"י המצות נמשך בחי' לבושים שהוא בחי' מקיף וע"י התורה נמשך בחי' מזון שהוא בחי' או"פ [אור פנימי] כנ"ל.

Car, par les mitzvos, est attiré le niveau des vêtements, qui est un niveau de lumière enveloppante (makif) ; et, par la Torah, est attiré le niveau de la nourriture, qui est un niveau de lumière intérieure (Or Pnimi), comme mentionné plus haut.

16 והענין כי הנה רמ"ח מ"ע [מצות עשה] נק' רמ"ח אברין דמלכא. וגם נק' מצות המלך. ופ"י אברין דמלכא היינו כמו שהאבר הוא לבוש שבו מתלבשת הנשמה שכח המעשה מלוכש בידים.

L'explication est la suivante. Les 248 commandements positifs sont appelés « les 248 membres du Roi » (ramach évarin demalka), et aussi « les commandements du Roi ». Le sens de l'expression « les membres du Roi » est le suivant : de même qu'un membre est un vêtement dans lequel l'âme s'habille, car la faculté d'agir s'habille dans les mains

וכח ההילוך מלוכש ברגלים והאבר ההוא נעשה כלי ולבוש מיוחד אל הכח ההוא המתלבש בתוכו.

et que la faculté de marcher s'habille dans les pieds, ce membre devient un réceptacle et un vêtement propre à cette faculté qui s'habille en lui,

כך עדי"מ למעלה הרמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם בחי' כלים ולבושים לבחי' אור א"ס ב"ה הנמשך בהן ועל ידן.

ainsi, par analogie, en haut : les 248 commandements positifs sont le niveau des réceptacles et des vêtements pour le niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui se prolonge en eux et par leur intermédiaire.

כי הנה כתיב שום תשים עליך מלך. פ"י להמשיך על עצמו עול מלכות שמים והיינו ע"י מעשה המצות שהם מצות המלך

Car il est écrit: «Tu établiras assurément un roi sur toi.» Cela signifie que l'on attire sur soi le joug de la royauté céleste, et cela se fait par l'accomplissement des mitsvot, qui sont les commandements du Roi ;

וכמו ע"י לבישת הטלית שממשיך עליו עול מלכותו ית' ונמשך ע"י המשכה מלמעלה ממדת מלכותו ית' על הנפש.

de même que, par le fait de revêtir le talit, on attire sur soi le joug de Sa royauté, béni soit-Il, et que, par cela, un flux est attiré d'en haut, depuis l'attribut de Sa Mal'hout, béni soit-Il, sur l'âme.

17 והמשכה זו היא בחינת מקיף. וזהו תשים עליך בבחי' מקיף שמתלבשת במעשה המצות הנק' אברין דמלכא.

Et cet influx est un aspect enveloppant (makif). Tel est [le sens de] «tu établiras sur toi» (tasim alekha): un aspect enveloppant, qui s'habille dans l'accomplissement des mitsvot, appelées «les membres du Roi».

וע"י נמשך על הנפש בבחי' מקיף מלמעלה וכמ"ש יביאו לבוש מלכות כו'. וכן ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות כו'.

Et par cela, il est attiré sur l'âme comme un aspect enveloppant, depuis le haut, ainsi qu'il est écrit: «Qu'on apporte un vêtement royal», etc.; et de même: «Mordekhaï sortit de devant le roi vêtu d'un vêtement royal», etc.

שמדת מלכותו ית' נקראת בחי' לבוש מל' מפני שהיא אינה מתלבשת לגמרי בגילוי בתוך העולמוי [העולמות] בבחי' פנימיוי [פנימיות] ממש רק שמתלבשת בבחי' לבוש ומקיף עליהם מלמעלה

Car l'attribut de Sa Mal'hout, béni soit-Il, est appelé l'aspect d'un «vêtement de Mal'hout», parce qu'il ne s'habille pas entièrement, de façon révélée, à l'intérieur des mondes, comme une intériorité véritable ; il s'habille seulement à la manière d'un vêtement et les entoure depuis le haut ;

והיינו ע"י מעשה המצות שהם הלבושין שבהן ועל ידן נמשך ומתלבש מדת מלכותו ית' להיות בחי' לבוש מלכות ובחי' מקיף כו'.

c'est-à-dire par l'accomplissement des mitsvot, qui sont les vêtements dans lesquels et par lesquels l'attribut de Sa Mal'hout, béni soit-Il, est attiré et s'habille, devenant ainsi l'aspect d'un «vêtement de Mal'hout» et un aspect enveloppant, etc.

שכאשר יקיים האדם מצוה א' ימשיך עליו בחי' לבוש מלי' שיהי' [שיהיה] נמשך עליו בבחי' מקיף

Car lorsqu'un homme accomplit une mitsva, il attire sur lui l'aspect d'un «vêtement de Mal'hout», qui se trouve attiré sur lui comme un aspect enveloppant ;

כמו עד"מ ע"י הנחת תפלין שבזרועו ועל ראשו שיש בהן די פרשיות ממשך עליו בחי' די מוחין עליונים. כי פ' קדש הוא כנגד מוח החכמה.

comme, par exemple, lorsqu'il met les tefillin sur son bras et sur sa tête : celles-ci contiennent quatre passages, et il attire sur lui l'aspect des quatre mo'hin supérieurs (facultés intellectuelles). Car le passage «Sanctifie» (Kadech) correspond à la faculté de 'Hokhma ;

18 והיה כי יביאך בחי' בינה כו'. אך המשכה זו הוא בחי' מקיף בלבד שהרי ע"י

[la section] « Et il arrivera, lorsque Il vous fera entrer » correspond au niveau de Bina, etc. Mais cette effusion n'est que de l'ordre de l'enveloppement, car par

הנחת התפלין הכתובים בקלף ודיו גשמיים אין נכנס האור דד' מוחין עליונים בבחי' גילוי ממש בשכל האדם רק ששורה על המוח בבחי' מקיף בלבד.

le fait de mettre les tefillin, écrits sur du parchemin matériel avec de l'encre matérielle, la lumière des quatre mo'hin supérieurs ne pénètre pas dans l'intellect de la personne de manière effective-ment révélée ; elle ne fait que reposer sur le cerveau à la manière d'un enveloppement בלבד.

19 ועד"ז ע"י כל המצות כולן נמשך מבחי' מלכותו ית' בבחי' מקיף על הנפש. ונקראו המצות אברים

De même, par toutes les mitsvot, [un flux] est attiré depuis le niveau de Sa Mal'hout, béni soit-Il, sur l'âme, sous forme enveloppante. Et les mitsvot sont appelées des « membres »,

כמו עד"מ באברי הגוף כאשר יאחז את חבריו באחד מאבריו ביד או ברגל יוכל להמשיך אליו כל גוף האדם

comme, à titre d'analogie, pour les membres du corps : lorsqu'on saisit son prochain par l'un de ses membres, la main ou le pied, on peut attirer à soi le corps entier de cette personne

על ידי שאוחזו באחד מאבריו כך על דרך משל זה בענין המצות שנק' רמ"ח אברים דמלכא שע"י קיום כל מצוה ממשיך עליו אור א"ס ב"ה.

en le tenant par l'un de ses membres. De même, selon cette analogie, les mitsvot, qui sont appelées les « 248 membres du Roi » : en accomplissant chaque mitsva, on attire sur soi la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il.

(ובכל הדרושים מבואר שהמצות הן המשכות מבחי' אנכי מי שאנכי שלמעלה מבחי' מל'. אך באמת גם כאן ר"ל [רוצה לומר] ההמשכה מבחי' סוכ"ע שהוא בחי'כתר שנק' ג"כ כתר מלכות כו').

(Dans tous les discours, il est expliqué que les mitsvot sont des flux attirés depuis le niveau de « Je suis Celui qui suis » (Anochi mi she'Anochi), qui est au-dessus du niveau de Mal'hout. Mais, en vérité, ici aussi, le flux désigne celui qui provient du niveau de sovev kol almin, lequel est le niveau de Kéter, également appelé « la Couronne de Mal'hout » (Kéter Mal'hout), etc.)

וזהו ארוממך אלקי המלך בבחי' רוממות ומקיף ע"י ואברכה שמך בבחי' גילוי פנימי. וזהו ויעש דוד שם שע"י מעשה המצות נמשך בחי' מלכותו ית' להיות מלכות כל עולמים בזמן ומקום כו'.

Et c'est là le sens de « Je T'exalterai, mon D.ieu, le Roi » : sous l'aspect de l'élévation et de l'enveloppement ; par cela, « et je bénirai Ton Nom », sous l'aspect d'une révélation intérieure. Et c'est là le sens de « David se fit un nom » : par l'accomplissement des mitsvot, le niveau de Sa Mal'hout, béni soit-Il, est attiré, de sorte qu'elle devienne « une royauté sur tous les mondes », dans le temps et l'espace, etc.

20 והנה ענין המשכה זו דבחי' מקיפים שע"י המצות זהו ג"כ ענין יריעות המשכן. כי הנה הגם שכדרך פרט הן רמ"ח מ"ע [מצות עשה] רמ"ח אברים כו'.

Or, cette attraction du niveau des lumières enveloppantes (makifim) par les mitsvot est également ce que représentent les tentures du Michkan. Car, bien que, dans le détail, elles soient au nombre de 248 mitsvot positives, correspondant aux 248 membres, etc.,

אך דרך כלל מתחלקים לז' חלקים כמ"ש חצבה עמודיה שבע' [שבעיין]. פי' עמודיה הן המצות כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם נקראים תר"ך עמודי אור.

en général, elles se répartissent toutefois en sept parties, comme il est écrit : « Elle a taillé ses sept colonnes. » Le sens est que « ses colonnes » sont les mitsvot, car les 613 commandements de la Torah, auxquels s'ajoutent les sept commandements des Sages, sont appelés « les 620 colonnes de lumière ».

21 וכללותן הוא שבעה בחינות שהן שבעה מדות עליונות וע"כ היו ביריעות המשכן שבעה מינים תכלת וארגמן תולעת שני ושש ועזים ועורות אילים ועורות תחשים כו'.

Leur expression générale et collective est constituée de sept niveaux, qui sont les sept attributs supérieurs (midot) ; c'est pourquoi les tentures du Michkan étaient faites de sept sortes de matériaux : laine bleue, laine pourpre, laine écarlate, lin fin, poil de chèvre, peaux de bédiers et peaux de tachach, etc.

כי היריעות הם בחי' המקיפים ע"ד המקיפים הנמשך ע"י מעשה המצות שהן בחי' חצבה עמודיה שבעה כו'.

Car les tentures correspondent au niveau des lumières enveloppantes (makifim), à l'image des lumières enveloppantes attirées par l'accomplissement des mitsvot, lesquelles correspondent au niveau de « Elle a taillé ses sept colonnes », etc.

וזהו ג"כ ענין לבושים דמרדכי שנאמר ומרדכי יצא בלבוש מלכות תכלת וחור כו' (וצ"ע [וצריך עיון] דכאן לא נזכר רק ו' לבושים ואולי הוא ע"ד מ"ש במ"א בפ"י לשון הזהר שיתא אינון שבע אינון כו' ע"ש).

C'est également le sens des vêtements de Mordekhaï, comme il est dit : « Mordekhaï sortit revêtu d'un habit royal, de bleu et de blanc », etc. (Cela demande à être examiné, car seuls six vêtements sont mentionnés ici. Peut-être faut-il comprendre selon ce qui est écrit ailleurs au sujet du sens de l'expression du Zohar : « Ils sont six, ils sont sept », etc. ; voir là-bas.)

וכ"ז [וכל זה] הוא בחי' מעשה המצות שהן המשכת בחי' מקיפים בחי' יריעות כו'. ואין הגילוי בנפש בבחי' או"פ [אור פנימי] ממש

Tout cela correspond au niveau de l'accomplissement des mitsvot, qui attire le niveau des lumières enveloppantes, le niveau des tentures, etc. La révélation dans l'âme ne se fait pas véritablement sous la forme d'une lumière intérieure (Or Pnimi) ;

אך ע"י התורה נמשך בחינת אור פנימי שיכנס לנפש בפנימיותה ממש בבחי' מזון וחיות וכמ"ש ותורתך בתוך מעי כו' וית' לקמן אי"ה [אם ירצה השם] :

mais par la Torah, un niveau de lumière intérieure est attiré, qui pénètre l'âme jusque dans son intimité même, à la manière d'un aliment et d'une force vitale, comme il est dit : « Et Ta Torah est au-dedans de mes entrailles », etc. Cela sera expliqué plus loin, avec l'aide de D.ieu.

22 והנה קודם שיתבאר בפרט בענין בחי' ומדרגת התורה צריך לבאר כללות ענין בחי' השבת מהו

Or, avant d'expliquer en détail le niveau et le degré de la Torah, il faut exposer dans ses grandes lignes en quoi consiste le niveau du Chabbat.

(שסמכו ענין לו למלאכת המשכן הן בצווי הקב"ה למשה רבינו ע"ה והן בצווי משה לישראל נזכרו ג' דברים אלו יריעות וכלים דמשכן ושבת רק שמשרבע"ה [שמשה רבינו עליו השלום] הקדים השבת כו' ושינה הסדר כדלעיל)

(car il est juxtaposé au travail du Michkan : tant dans l'ordre du Saint béni soit-Il à Moché notre maître, que dans l'ordre de Moché à Israël, ces trois éléments sont mentionnés : les tentures et les ustensiles du Michkan, ainsi que le Chabbat ; seulement, Moché notre maître plaça le Chabbat en premier, etc., et modifia l'ordre, comme [expliqué] plus haut).

דהנה ידוע מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שבשבת נתוסף בכל אחד ואחד מישראל נשמה יתירה. ולכאורה אינו מובן מהו ענין הנשמה יתירה הלא אין נרגש בנפש האדם תוס' [תוספת] חיותו בשבת יותר מבכל השבוע.

En effet, nos Sages, de mémoire bénie, enseignent que le Chabbat, une âme supplémentaire (néchama yetera) est accordée à chacun des enfants d'Israël. À première vue, on ne comprend pas en quoi consiste cette âme supplémentaire, car l'homme ne ressent pas dans son âme une force vitale accrue le Chabbat par rapport au reste de la semaine.

הענין הוא דהנה כתיב בפ' ראשונה דק"ש [דקריאת שמע] שמע ישראל כו' אחד ואהבת בכל לבבך כו'. פי' שאהבה זו נולדה ונמשכה מן ההתבוננות בגדולתו ית' איך שהו"ה אחד.

L'explication est la suivante. Il est écrit dans la première section du Chéma : « Écoute, Israël... Un », puis : « Et tu aimeras de tout ton cœur... » Autrement dit, cet amour naît de la contemplation de Sa grandeur, béni soit-Il : la manière dont Havaya est Un.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] תמליכיהו בשמים וארץ ודי' רוחות העולם. שע"ז מורה החי' והדי' דאחד. החי' הוא בחי' ז' רקיעים והארץ.

Comme l'ont enseigné nos Sages, de mémoire bénie : « Fais-Le régner dans les cieux, sur la terre et dans les quatre directions du monde » ; c'est ce qu'indiquent le 'hèt et le dalèt de « é'had » (« Un »). Le 'hèt correspond au niveau des sept cieux et de la terre,

23 והדי הוא די רוחות העולם שהן בטלים ליחודו ית' המרומו באות אל"ף.

Et le dalet représente les quatre directions du monde, qui sont annulées devant Son unité, béni soit-Il, à laquelle fait allusion la lettre alef.

וכמו כן למעלה עד רום המעלות יש בחי' ז' רקיעים והארץ רוחניים בחי' לך ה' הגדולה כו' וכולם מקבלים חיות רק מבחי' שם כבוד מלכותו כו'.

De même, dans les mondes supérieurs, jusqu'aux sommets les plus élevés, il existe le niveau des sept cieus spirituels et de la terre, correspondant à « À Toi, D.ieu, appartiennent la grandeur », etc. ; et tous reçoivent leur force vitale uniquement du niveau de « le Nom de la gloire de Son royaume », etc.

24 ועל ידי התבוננות זו יבא לבחי' ואהבת ככל לבכך. ע"ד מ"ש השבטים ליעקב כשם שאין בלכך אלא

אחד כך אין בלבנו אלא אחד פי' כשם שאין בלכך

Et par cette contemplation, on parviendra au niveau de «Tu aimeras de tout ton cœur», comme il est dit des tribus à Yaakov: «De même qu'il n'y a dans ton cœur que l'Un, de même il n'y a dans notre cœur que l'Un.» C'est-à-dire: «de même qu'il n'y a dans ton cœur

אלא אחד כי שרשו של יעקב הי' [היה] גבוה מאד נעלה שהי' [שהיה] בחי' מרכבה ממש ליחודו ואחדותו ית'.

que l'Un», car la racine de Yaakov était très élevée, puisqu'il était véritablement un char (merkava) de Son unité et de Son unicité, béni soit-Il;

כך אין בלבנו אלא אחד אף שאנחנו למטה בעלמא דפרודא אעפ"כ [אף על פי כן] ע"י הבטול רצון לאכפייא לסט"א [לסטרא אחרא] שלא יחפוץ בשום חפץ בעולם זולת לה' לבדו נעשה להם ג"כ לב אחד לאביהם שבשמים

«de même il n'y a dans notre cœur que l'Un»: bien que nous soyons en bas, dans le monde de la séparation (alma deperuda), néanmoins, par l'annulation de la volonté, afin de soumettre la sitra a'hra (l'autre côté), de sorte que l'on ne désire rien au monde hormis D.ieu seul, eux aussi en viennent à avoir un seul cœur pour leur Père dans les Cieus

(ועיין בזוהר פי תרומה דקל"ד ע"ב מזה) דהיינו רצון אי פשוט התקוע בלב שלא לחפוץ בשום חפץ בעולם זולת לה' לבדו לכך אין בלבנו

(voir à ce sujet le Zohar, paracha Terouma, page 134b), c'est-à-dire une volonté unique et simple, fixée dans le cœur, de ne rien désirer au monde hormis D.ieu seul. C'est pourquoi «il n'y a dans notre cœur

אלא אי בלבד הגם שאנחנו למטה נעשה למטה אחד כמו למעלה (באצי' ששם הוא בחי' רה"י [רשות היחיד]). וזהו ישראל גוי אחד בארץ שיהיה גלוי אחד גם בעשי' [בעשיה] הגשמית)

que l'Un» seul: bien que nous soyons en bas, ici-bas devient un, comme en haut (en Atsilout, où tout relève du domaine privé [reshout hayachid]); c'est là le sens de «Israël, nation unique sur la terre»: que l'Un soit révélé également dans l'Assiya physique.

וזהו שאמר ואהבת ככל לבבך בשני יצריך שיתהפך גם הרצון של הנה"ב [הנפש הבהמית] הנק' יצה"ר [יצר הרע] להיות לה' לבדו.

Voilà ce que signifie: «Tu aimeras de tout ton cœur (levav'ha)»: avec tes deux inclinations, afin que même la volonté de l'âme animale, appelée mauvais penchant, se transforme et soit pour D.ieu seul.

ורצון זה ואהבה זו נולדים ונמשכים מהשכל דהיינו ע"י ההתבוננות שמתבונן בגדולתו ורוממותו ית' איך דכולא קמיה כלא חשיבי ואפס בלעדו שמוזה יומשך בטול הרצון.

Cette volonté et cet amour naissent de l'intellect et en découlent, c'est-à-dire de la contemplation par laquelle on médite sur Sa grandeur et Son élévation, béni soit-Il: comment «tout est considéré devant Lui comme rien» et comment rien n'existe en dehors de Lui. De là découlera l'annulation de la volonté.

ולכן נסמך פסוק ואהבת לפסוק הוי"ה אחד דלעיל מניה כי ע"י ההתבוננות איך שהוא ית' אחד בז' רקיעים והארץ כנ"ל הרוחניי והגשמיים [והגשמיים] יומשך ואהבת ככל לבבך כו':

C'est pourquoi le verset «Tu aimeras» est placé après le verset qui le précède: «Havaya est Un»; car, en contemplant comment Lui, béni soit-Il, est Un dans les sept cieus et sur la terre, comme indiqué plus haut, dans le spirituel et dans le physique, naîtra «Tu aimeras de tout ton cœur», etc.

25 והנה כ"ז [כל זה] הוא בכל ששת ימי המעשה שנאמר בהו ששת ימים תעבד. והעבודה היא בחי' פולחנא

דרחימותא

Or, tout cela concerne les six jours de la semaine, dont il est dit : « Six jours, tu travailleras. » Le travail est le niveau du « service par amour » (poul'hana dér'himouta),

כי היא בחי' עבודה ויגיעה שא"א להיות הולדת והמשכת האהבה מההתבוננות א"כ [אלא אם כן] ייגע א"ע [את עצמו] לקשר דעתו בחוזה ונצרך לזה כל ה"ט מלאכות ברוחניות הזורע והחורש כו' כמו שכתוב במ"א.

car il s'agit d'un niveau de travail et de peine : il est impossible que l'amour naisse et se déploie à partir de la contemplation, à moins que l'on ne s'efforce de lier fermement son esprit au sujet. Pour cela, les trente-neuf travaux sont nécessaires, dans leur sens spirituel : semer, labourer, etc., comme il est expliqué ailleurs.

26 ובחי' אהבה זו שבחול היא רק האהבה הנמשכת מהשכל וההתבוננות כו'. אבל בשבת נתוסף בכל א'

נשמה יתירה והיינו שנולד בכנס"י [בכנסת ישראל] דבר חדש ממש מה שאין נמצא בהם בחול.

Et ce niveau d'amour des jours de semaine n'est que l'amour qui découle de l'intellect et de la contemplation, etc. Mais le Chabbat, une âme supplémentaire est ajoutée en chacun ; autrement dit, quelque chose de véritablement nouveau naît dans l'Assemblée d'Israël (Knesset Israël), qui ne se trouve pas en elle pendant les jours de semaine :

והיינו בחי' אהבה ורצון לה' שלמעלה מן השכל וההתבוננות. כי הנה אית רצון ואית רצון

à savoir, le niveau d'amour et de volonté pour D.ieu qui dépasse l'intellect et la contemplation. Car il est une volonté et il est une volonté (it ratzon ve-it ratzon).

פ"י אית רצון שנולד מהשכל וההתבוננות ונק' רצון התחתון לפי שבחי' רצון זה נולד מהשכל א"כ הוא למטה מהחכמה ובינה ונולד ונמשך מהם. אבל אית בחינת רצון העליון שלמעלה מעלה מהחכמה.

C'est-à-dire qu'il est une volonté qui naît de l'intellect et de la contemplation, et qu'on appelle la volonté inférieure, car ce niveau de volonté naît de l'intellect ; elle est donc inférieure à 'Hokhma (sagesse) et à Bina (compréhension), et naît et découle d'elles. Mais il est aussi le niveau de la volonté supérieure, qui se situe bien au-dessus de 'Hokhma.

27 וגילוי בחי' זו בנפש האדם הוא בחינת האהבה שאינה נולד' מהתבוננות השכל כ"א היא אהבה פשוטה שלמעלה מן השכל שזהו בחי' יחידה שבנפש שלמעלה מהחכמה

Et la révélation de ce niveau dans l'âme de l'homme est le niveau de l'amour qui ne naît pas de la contemplation intellectuelle, mais qui est un amour simple, au-dessus de l'intellect ; c'est le niveau de la ye'hida dans l'âme, qui est au-dessus de 'Hokhma.

וכמו עד"מ כאשר יחפוץ האדם בחפץ ורצון לאיזה דבר הנוגע לעצם הנפש ממש וגורם לו לעשות דברים שלא

Ainsi, par exemple, lorsqu'une personne désire, d'un désir et d'une volonté, quelque chose qui touche véritablement à l'essence même de son âme, cela la pousse à faire des choses qui ne

ע"פ הדעת והשכל כלל כי רצון זה עמוק עמוק מהשכל כו' וכנודע שיש בחי' רצון שלמעלה מהשכל ע"ד אמרם כך עלה במחשבה ואין טעם לרצון.

sont nullement conformes à la connaissance et à l'intellect, car cette volonté est profondément, infiniment plus profonde que l'intellect, etc. Comme on le sait, il existe un niveau de volonté qui est au-dessus de l'intellect, selon l'expression de nos Sages : « Ainsi en est-il venu à la pensée », et « la volonté n'a pas de raison ».

28 ובחינת אהבה ורצון זה לה' מתגלה בנפש אדם ביום השבת דוקא. והיא בחינת אהבה רבה שהיא באה מלמעלה למטה בנפש האלקית בשבת

Et ce niveau d'amour et de volonté envers D.ieu se révèle précisément dans l'âme de l'homme le jour du Chabbat. C'est le niveau du grand amour (ahava rabba), qui descend d'en haut vers le bas dans l'âme divine le Chabbat ;

דהיינו שאין האהבה לפי ערך השכל וההתבוננות לבד רק היא למעלה מהשכל ונמשכת מבחי' רצון העליון שלמעלה מהחכמה.

c'est-à-dire que cet amour n'est pas seulement à la mesure de l'intellect et de la contemplation ; il se situe plutôt au-dessus de l'intellect et découle du niveau de la volonté suprême (ratson ha'élyon), qui est au-dessus de 'Hokhma.

(וזהו שמבואר בפע"ח [בפרי עץ חיים] דהיכל האהבה המאיר בק"ש [בקריאת שמע] דשבת הוא למעלה מעלה מבחי' היכל האהבה המאיר בק"ש [בקריאת שמע] דחול ע"ש) שבחי' גילוי רצה"ע [רצון העליון] הוא בשבת דוקא דהנה כתיב שער החצר הפנימית הפונה קדים כו'.

(Et c'est ce qui est expliqué dans le Pri Etz Chaim : le Palais de l'Amour (heikhal haahava) qui rayonne dans le Chema du Chabbat est infiniment supérieur au niveau du Palais de l'Amour qui rayonne dans le Chema des jours de semaine ; voir là-bas.) Car la révélation du niveau de la volonté suprême a lieu précisément le Chabbat. En effet, il est écrit : « La porte de la cour intérieure qui fait face à l'est (kadim) », etc.

פ"י כי בעשרה מאמרות נברא העולם בשימ"ב [בששת ימי בראשית] ובראשית שהיא ח"ע [החכמה עילאה] נמי מאמר הוא ונשפלה הח"ע [החכמה עילאה] והמדות להתלבש בבחי' הדבור לומר יהי אור כו'. עד"מ אדם הכותב או מצייר כו'.

Le sens est le suivant : « Le monde fut créé par dix paroles » au cours des six jours de Beréchit ; et « Au commencement » (Beréchit), qui est la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ilaa), « est également une parole » ; la 'Hokhma supérieure et les attributs (midot) descendirent alors pour s'envelopper dans le niveau de la parole, afin de dire : « Que la lumière soit », etc. À titre d'analogie, comme une personne qui écrit ou dessine, etc.

29 ונקי לכך וי' ימ"ב [ימי בראשית] שמקבלי' [שמקבלים] מבחי' ראשית היא הח"ע [החכמה עילאה] ובשבת כתיב וינפש שגמר המלאכה ונתעלו החכמה ומדות לבחי' שלמעלה מהחכמה הוא בחי' רצון ותענוג העליון.

C'est pourquoi ils sont appelés les six « jours de Berechit » (yemei Berechit), car ils reçoivent du niveau de reïchit (« commencement »), qui est la 'Hokhma supérieure. Au sujet du Chabbat, il est écrit : « et Il se reposa » (vayinafach), car l'œuvre était achevée, et la 'Hokhma et les attributs s'élevèrent au niveau au-dessus de la 'Hokhma, celui de la volonté et du plaisir suprêmes.

וזהו בחי' הפונה קדים בחי' שלמעלה מהחכמה נקי' קדם שלמעלה מבחי' ראשית כו' כי הראשית יש שני לו

Et c'est là le niveau de « ce qui fait face à kadim » : le niveau qui est au-dessus de la 'Hokhma est appelé kedem (« avant »), au-dessus du niveau de reïchit (« commencement »), etc. ; car un « commencement » a un second après lui,

משא"כ בחי' קדמונו של עולם כו' וכנודע ג"כ ע"פ המגיד מראשית כו' ומקדם כו' ע"ש ובשבת נפתח השער הפונה קדים הוא גילוי רצה"ע [רצון העליון] ותענוג העליון לפי ששבת וינפש עליית החכמה בלמעלה מהחכמ' [מהחכמה]

ce qui n'est pas le cas du niveau de « Celui qui est primordial au monde » (Kadmono chel olam), etc. ; comme on le sait aussi à propos du verset « Déclarant dès le commencement », etc., « et depuis avant », etc. ; voir là-bas. Le Chabbat, la porte qui fait face à kadim s'ouvre : c'est la révélation de la volonté suprême et du plaisir suprême, car « Il cessa et se reposa » (chavat vayinafach) signifie que la 'Hokhma s'élève vers ce qui est au-dessus de la 'Hokhma,

משא"כ בששת ימי המעשה שנק' וי"ב שמקבלים מחכמה ולא מבחי' קדם שלמעלה מהחכמה שאינו אז בבחי' גילוי כמו עד"מ שבשעת המלאכה אין מתגלה עדיין התענוג רק כשנגמר כו'.

contrairement aux six jours de l'œuvre, appelés les six jours de Berechit, qui reçoivent de la 'Hokhma et non du niveau de kedem, au-dessus de la 'Hokhma, lequel n'est alors pas dans un état de révélation ; ainsi, par exemple, pendant que l'on travaille, le plaisir n'est pas encore révélé : il ne l'est qu'une fois le travail achevé, etc.

ולכן נמשך גילוי בחי' רצה"ע [רצון העליון] ג"כ בנפש האדם שהיא גילוי האה"ר [האהבה רבה] שלמעלה מהשכל כו'. כמ"ש ע"פ כי טובים דודיך מיין.

C'est pourquoi la révélation du niveau de la volonté suprême se prolonge également dans l'âme de l'homme : elle est la révélation du grand amour (ahava raba), qui dépasse l'intellect, etc., comme il est expliqué à propos du verset : « Car tes amours sont meilleures que le vin. »

ומארז"ל [ומאמר רבותינו זכרונם לברכה] עריבים עלי כו' (וזהו שאנו אומרים בקדוש דשבת ורצה בנו ע"ש [על שם] התגלות רצה"ע [רצון העליון] בנו ממש):

Et selon l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : « Ils me sont plus doux », etc. (Et c'est ce que nous disons dans le Kiddouch du Chabbat : « et Il nous a désirés » (veratsa vanou), en raison de la révélation de la volonté suprême en nous-mêmes.)

30 וזהו ענין שבת שבתון לה' כי הנה המשכת הרצון העליון שהוא בחי' הרצון שלמעלה מהשכל הנמשך ומתגלה בשבת הוא דוקא כשיש כלי לגילוי אור זה

Et c'est là le sens de « un Chabbat de repos complet (Chabbat Chabbaton) pour D.ieu ». En effet, le déversement de la volonté suprême — le niveau de la volonté qui est au-dessus de l'intellect —, laquelle se déverse et se révèle le Chabbat, n'a lieu que lorsqu'il existe un réceptacle pour la révélation de cette lumière ;

והכלי הוא בחינת הרצון התחתון שנולד מן השכל וההתבוננות בכל ששת ימי המעשה שזה הרצון התחתון נעשה בחינת כלי לגבי זה הרצה"ע [הרצון העליון] שיומשך בתוכו ממש בבחי' הראה כהשראת האור בתוך הכלי ממש.

et ce réceptacle est le niveau de la volonté inférieure, qui naît de l'intellect et de la contemplation pendant les six jours de travail. Cette volonté inférieure devient en effet un réceptacle pour cette volonté suprême, afin que celle-ci se déverse véritablement en elle et y réside (hachra'a), comme la lumière réside véritablement dans un réceptacle.

מפני שהרצון התחתון אע"פ [אף על פי] שהוא למטה מבחינת רצה"ע [רצון העליון] אבל עכ"פ [על כל פנים] כלי הוא לגילוי רצון העליון שיהיה מתלבש בו בהתחברות ויחוד אמתי ביום השבת.

Car la volonté inférieure, bien qu'elle soit en dessous du niveau de la volonté suprême, est néanmoins un réceptacle pour la révélation de celle-ci; ainsi, le jour du Chabbat, la volonté suprême pourra s'y revêtir et s'unir à elle d'une union véritable.

31 וע"ז נאמר שבת שבתון להוי"ה. פי' שבת שבתון הם ב' רצונות הנ"ל שמתחברים כאחד והיו לאחד"י [לאחדים] ממש ולשון שבתון להוי"ה היינו כי שם הוי"ה

Et c'est à ce sujet qu'il est dit : « un Chabbat de repos complet (Chabbat Chabbaton) pour Havaya ». Le sens est le suivant : « Chabbat Chabbaton » désigne les deux volontés mentionnées plus haut, qui s'unissent et ne font véritablement qu'une. L'expression « Chabbaton pour Havaya » s'explique par le fait que, dans le Nom Havaya,

הנה היו"ד בחי' חכמה כו' ובשבת הוא בחי' שבת להוי"ה שמתגלה הרצה"ע [הרצון העליון] שלמעלה משם הוי"ה כו'.

le youd est le niveau de 'Hokhma, etc. ; et, le Chabbat, c'est le niveau de « Chabbat pour Havaya », car la volonté supérieure, qui est au-dessus du Nom Havaya, se révèle, etc.

32 וז"ש [וזהו שכתוב] כי אל דעות הוי"ה שיש ב' בחי' דעת. הא' דעת עליון והב' דעת תחתון.

Et c'est [le sens de] ce qui est écrit : « Car Havaya est un D.ieu de connaissances (de'ot) » : il existe deux niveaux de Daat (connaissance), le premier étant le Daat supérieur et le second, le Daat inférieur.

פ"י דעת הוא לשון רצון שדעת ורצון הכל ענין א' כמ"ש רק אתכם ידעתי מכל משפחות כו'.

C'est-à-dire que Daat est un terme qui désigne la volonté, car la connaissance et la volonté relèvent d'une même réalité, comme il est écrit : « Vous seuls, Je vous ai connus parmi toutes les familles », etc. ;

שהכוונה הוא שבחרתי ורציתי אתכם לבחור לי לעם סגולה כי דעת הוא ענין הכרה שזהו בחי' התקשרות המביא לידי הרצון כו'.

L'intention est : Je vous ai choisis et voulus, afin de vous choisir pour Moi comme peuple précieux. Car la connaissance est une forme de reconnaissance, c'est-à-dire un niveau d'attachement qui fait naître la volonté, etc.

33 וכן והאדם ידע לי [לשון] התקשרות והתחברות כו'. וענין אל דעות היינו התחברות ב' דעות הנ"ל שהם ב' הרצונות הנ"ל.

De même, «l'homme connu» est une expression désignant l'attachement et l'union, etc. Le sens de «un D.ieu des connaissances» est l'union des deux niveaux de connaissance mentionnés plus haut, qui sont les deux volontés évoquées plus haut.

ואז הוא בחי' שבת שבתון לשם הוי"ה והוא ג"כ פ"י אל דעות הוי"ה שמתחברים ב' הרצונות שהרצון העליון שלמעלה מהחכמה מאיר ומתגלה ג"כ ברצון התחתון כו'.

C'est alors le niveau de «Chabbat Chabbaton pour le Nom Havaya». C'est aussi le sens de «Havaya est un D.ieu des connaissances» : les deux volontés s'unissent, de sorte que la volonté suprême, qui est au-dessus de 'Hokhma, brille et se révèle également dans la volonté inférieure, etc.

וזהו ענין הנשמה יתירה דשבת שהוא גלוי רצה"ע [רצון העליון] מבחי' יחידה כנ"ל. וזהו שנק' נשמת כל חי.

Tel est le sens de l'âme supplémentaire du Chabbat : elle est la révélation de la volonté suprême depuis le niveau de ye'hida, comme mentionné plus haut. C'est ce qui est appelé «Nishmat kol 'haï» («l'âme de tout être vivant»).

וכמ"ש ומשביע לכל חי רצון שגלוי רצה"ע [רצון העליון] נמשך בבחי' הנק' כל חי כו' ומשם נמשך להיות רצון יראיו יעשה שיתגלה בהם הרצון העליון:

Comme il est écrit : « et Tu rassasies tout être vivant [de] volonté (ratzon) » : la révélation de la volonté suprême se déploie dans le niveau appelé « tout être vivant » (kol 'hai), etc. De là, elle se déploie pour que « Il accomplit la volonté de ceux qui Le craignent », c'est-à-dire que la volonté suprême se révèle en eux.

34 והנה כשנמשך הרצה"ע [הרצון העליון] להתלבש ברצון התחתון ביום השבת אזי נמשך ממנו ג"כ הארה בכל ששת ימי המעשה להיות נמצא בהאדם בחינת הארה מרצה"ע [מרצון העליון] שלמעלה מהשכל.

Or, lorsque la volonté suprême est attirée pour se revêtir dans la volonté inférieure le jour du Chabbat, une illumination en émane également vers les six jours de la semaine, de sorte qu'il se trouve chez l'homme un niveau d'illumination provenant de la volonté suprême, qui est au-dessus de l'intellect.

וגילוי הארה זו היא בזמן התפלה דחול כשמתעורר באהבה וחפץ לה' ית' שהוא בחי' הארה מקדושת שבת המאיר בימי החול

La révélation de cette illumination a lieu au moment de la prière des jours de semaine, lorsque l'homme est éveillé à l'amour et au désir de Dieu, béni soit-Il ; c'est le niveau d'une illumination issue de la sainteté du Chabbat, qui rayonne durant les jours de semaine,

כמ"ש בזוה"ק [בזוהר הקדוש] יומא דא יהיב חילא לשאר יומי כו'. ולכן יכול להאיר בהן מבחי' רצה"ע [רצון העליון] הני"ל.

comme il est écrit dans le saint Zohar : « Ce jour donne de la force aux autres jours », etc. C'est pourquoi la volonté suprême mentionnée plus haut peut rayonner en eux.

(וכמו שהביא בר"ח [בראשית חכמה] שער הקדושה פ"ב [פרק ב'] מאמרי הזוהר המבארים איך שצריך להתקדש ולהמשיך עליו בכל יום מקדושת שבת. וזהו פ"י מ"ש קדושים תהיו כו' להמשיך עליו מבחי' שבת שהוא קדש בעצם.

(Comme il l'a rapporté dans Reishis Chochmah, Sha'ar HaKedushah, chapitre 2, les paroles du Zohar qui expliquent comment l'homme doit se sanctifier et attirer sur lui chaque jour la sainteté du Chabbat. Tel est le sens de ce qui est écrit : « Vous serez saints », etc. : attirer sur soi le niveau du Chabbat, qui est saint par essence.

וכ"כ [וכן כתב] בפע"ח [בפרי עץ חיים] שתוספת נר"נ [נפש רוח נשמה] המאירים בשבת אינן מסתלקין ג"כ בימות החול רק בחיי תוס' [תוספת] ח"י מסתלקים במוש"ק [במוצאי שבת קודש] כו'. אך צריך להכין א"ע [את עצמו] לקבל בחי' זו דתוס' [דתוספת] נר"נ [נפש רוח נשמה]. והיינו ע"י מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] דתומ"צ [דתורה ומצות] שהם כלים לבחי' נר"נ [נפש רוח נשמה].

De même, il est écrit dans Pri Etz Chaim que les additions de néfech, roua'h et nechama qui rayonnent le Chabbat ne disparaissent pas non plus durant les jours de semaine ; seul le niveau de l'addition de 'haya et de ye'hida disparaît à la fin du saint Chabbat, etc. Mais il faut se préparer à recevoir ce niveau de l'addition de néfech, roua'h et nechama. Cela se fait par la pensée, la parole et l'action dans l'étude de la Torah et l'accomplissement des mitsvot, qui sont les réceptacles du niveau de néfech, roua'h et nechama.

וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] לקמן בענין ז' קני המנורה איך שע"י התומ"צ [התורה ומצות] ממשיכים גילוי בחי' רצה"ע [רצון העליון] כו'. וזהו ענין חולין שנעשו על טהרת הקודש היינו כשבימי החול מאיר ג"כ מעין קדושת השבת כו').

Comme nous l'expliquerons plus loin à propos des sept branches de la Menora : par la Torah et les mitsvot, on attire la révélation du niveau de la volonté suprême, etc. Tel est le sens de « mets profanes préparés selon les règles de pureté des choses saintes » : lorsque, durant les jours de semaine aussi, quelque chose de la sainteté du Chabbat rayonne, etc.)

והנה התפלה של חול היא בחי' הממוצע בין שבת ליומין דחול הממשיך ההארה מבחי' רצה"ע [רצון העליון] המתגלה בשבת בכל יומין דחול כו'.

Or, la prière des jours de semaine est le niveau de l'intermédiaire entre le Chabbat et les jours de semaine ; elle attire dans tous les jours de semaine l'illumination du niveau de la volonté suprême qui se révèle le Chabbat, etc.

ולכן נמשלה התפלה לסולם דכתיב והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כו' כמשל הסולם שבו ועל ידו עולה התחתון מלמטה מהארץ על הגג.

C'est pourquoi la prière est comparée à une échelle, comme il est écrit : « Et voici une échelle dressée sur la terre, dont le sommet atteint le ciel », etc. L'image est celle d'une échelle, sur laquelle et grâce à laquelle celui qui se trouve en bas monte du sol jusqu'au toit.

35 וכן בו יורד העליון מלמעלה למטה. כך עד"מ התפלה נמשלה לסולם שע"י התפלה עולה הנפש מלמטה למעלה במעלות ומדרגות עליונות דרגא בתר דרגא עד רום המעלות.

De même, par elle, celui qui est en haut descend d'en haut vers le bas. Ainsi, à titre d'analogie, la prière est comparée à une échelle : par la prière, l'âme s'élève d'en bas vers le haut, par des degrés et des niveaux supérieurs, degré après degré, jusqu'au sommet des sommets.

והיינו ע"י צעקת הלב ברעותא דלכא לכלות נפשו אליו ית' שזהו בחי' העלאת מ"נ [מ"יין נוקבין] מלמטה למעלה לעלות בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות ליכלל באו"ס [באור אין סוף] ב"ה.

C'est-à-dire par le cri du cœur, par le désir du cœur (re'outa deliba), que son âme s'épuise [dans son aspiration] vers Lui, béni soit-Il ; c'est là le niveau de l'élévation des mayin noukvin (« eaux féminines »), d'en bas vers le haut, pour s'élever de degré en degré jusqu'au sommet des sommets, et être incluse dans la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il.

36 וכן נמצא בה בחי' הירידה מלמעלה למטה דהיינו כאשר כבר נתעלה בתכלית העילוי ברום המעלות בהגיעו אל בחי' רצה"ע [רצון העליון] ב"ה

De même, on y trouve le niveau de la descente d'en haut vers le bas : lorsque l'on s'est déjà élevé au plus haut degré, aux sommets les plus élevés, en atteignant le niveau de la volonté suprême, béni soit-Il,

אזי יעוררו וימשיכו שירד בהשתלשלות המדרגות מלמעלה למטה להתלבש ברצון התחתון וממנו יתפשט ההארה בכל ו' יומין.

alors ils éveillent et attirent [cette volonté] vers le bas, afin qu'elle descende à travers l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), d'en haut vers le bas, pour s'investir dans la volonté inférieure ; et de celle-ci, l'illumination se répandra dans les six jours.

וז"ש [וזהו שכתוב] ומלאכי אלקים עולים ויורדים בו שבהסולם ימצא ב' בחי' ומדרגות שונות בחי' העלייה מלמטה למעלה ובחי' הירידה מלמעלה למטה.

Et c'est là [le sens de] ce qui est écrit : « Les anges de Dieu montaient et descendaient sur elle » : sur l'échelle se trouvent deux aspects et degrés distincts, l'aspect de l'élévation d'en bas vers le haut et l'aspect de la descente d'en haut vers le bas.

והיינו בחיי התפלה כו' שמחברת בחינת קדושת השבת עם וי' יומין דחול להיות מאיר הארת רצה"ע [רצון העליון] שבשבת בכל יומין דחול להיות חולין שנעשו עטה"ק [על טהרת הקודש].

Et c'est là le niveau de la prière, etc., qui unit la sainteté du Chabbat aux six jours de la semaine, afin que l'illumination de la volonté suprême présente le Chabbat brille durant tous les jours de la semaine, de sorte qu'ils deviennent des « aliments ordinaires préparés dans la pureté des choses saintes ».

והיינו על ידי עלייה וירידה (ועבמ"ש [ועיין במה שכתוב] בפסוק יונתי כו' איך שיש בחיי נשמה שבגוף ויש בחיי שרש הנשמה ושם נתבאר דשרש הנשמה היא בבחי' מחשבה הקדומה שלמעלה אפי' [אפילו] מבחי' תורה והיא בחיי רצה"ע [רצון העליון] הנ"ל וגם נתבאר דע"י התפלה עולה נשמה שבגוף לשרשה הנ"ל.

Et cela se fait par l'élévation et la descente. (Voyez aussi ce qui est écrit au sujet du verset « Ma colombe », etc. : il y a le niveau de l'âme dans le corps, et il y a le niveau de la racine de l'âme ; il y est expliqué que la racine de l'âme se trouve dans le niveau de la pensée primordiale (ma'hchava ha-kédouma), qui est même au-dessus du niveau de la Torah, et qui est le niveau de la volonté suprême mentionné ci-dessus. Il y est également expliqué que, par la prière, l'âme dans le corps s'élève jusqu'à sa racine mentionnée ci-dessus.)

וא"כ נראה כענין תוס' [תוספת] נשמה יתירה דשבת דהיינו גם מבחי' שרש הנשמה הנ"ל. וכ"מ [וכן משמע] בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער השבת פ"ט דהמקיפים נכנסים בשבת בבחי' פנימיים והארה ממנה מאיר בכל יום כו' על ידי התפלה כנ"ל):

Si tel est le cas, il semble que l'addition de l'âme supplémentaire du Chabbat provienne également du niveau de la racine de l'âme mentionné ci-dessus. Cela ressort aussi de Pri Etz Chaim, Sha'ar HaShabbos, chapitre 19 : le Chabbat, les lumières englobantes (makifim) pénètrent sous forme de lumières intérieures, et une illumination qui en émane brille chaque jour, etc., par la prière, comme indiqué ci-dessus.)

37 והנה ע"י התורה ממשיכים ג"כ רצון העליון שיתלבש ברצון התחתון כי התורה נמשכה מבחי' רצה"ע [רצון העליון]. והגם דאורייתא מחכמה נפקת.

À présent, par la Torah également, on attire la volonté supérieure afin qu'elle s'enveloppe dans la volonté inférieure, car la Torah procède du niveau de la volonté supérieure. Et bien que « la Torah procède de 'Hokhma »,

נפקת דוקא שיציאתה מהעלם אל הגילוי הוא מבחי' חכמה אבל שרשה מבחי' רצה"ע [רצון העליון] ית' (כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' דרבנן בגימטריא כתר)

le mot « procède » est précis : son passage de la dissimulation à la révélation relève du niveau de 'Hokhma, mais sa racine se trouve dans le niveau de la volonté supérieure, béni soit-Il (car les 613 commandements de la Torah, auxquels s'ajoutent les sept [institués par] les rabbins, ont pour valeur numérique Kéter),

רק שנתלבשה למטה בבחי' המדות חג"ת [חסד גבורה תפארת] דאצי" שמבחי' חסד נמשך להקל להיות כשר ומותר וזכאי ומבחי' גבורה נמשך להחמיר כו'. ובחי' המדות הם למטה מהחכמה.

à ceci près qu'en bas, elle s'est enveloppée dans le niveau des attributs — 'Hessed, Guevoura et Tiferet d'Atsilout : du niveau de 'Hessed vient l'indulgence, qui rend une chose cachère, permise et exempte de faute ; du niveau de Guevoura vient la rigueur, etc. Or, le niveau des attributs est inférieur à celui de 'Hokhma.

נמצא ענין התורה הוא המשכת רצה"ע [רצון העליון] שלמעלה ברצון התחתון שהוא בחי' דעת תחתון שהוא בחי' פנימיות המדות כנודע

Il en ressort que la Torah consiste à attirer la volonté supérieure, qui est au-dessus, dans la volonté inférieure, laquelle est le niveau du Daat inférieur, c'est-à-dire la dimension intérieure (pni-miyout) des attributs, comme on le sait.

(רק שהמשכה זו ע"י התורה א"א להמשיך כ"א ע"י הקדמת התפלה שהוא בחי' הסולם לעלות מלמטה למעלה וגם דוקא ע"י קדימת בחי' שבת שהוא ג"כ אותיות תשב עליית רצון התחתון ברצה"ע [ברצון העליון] וירידת רצה"ע [רצון העליון] ברצה"ת [ברצון התחתון])

(Toutefois, cette attraction par la Torah ne peut s'opérer qu'après que la prière a précédé ; celle-ci est le niveau de l'échelle permettant de s'élever d'en bas vers le haut. Il faut aussi que le niveau du Chabbat précède : les lettres de Chabbat forment également le mot « tachèv » (« retour »), à savoir l'élévation de la volonté inférieure dans la volonté supérieure et la descente de la volonté supérieure dans la volonté inférieure ;

וזהו כעין בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שע"י יוכל להמשיך אח"כ ע"י תומ"צ [תורה ומצות] כו' מלמעלה למטה וכדלקמן אי"ה [אם ירצה השם]). והנה התורה היא נגד בחי' כלי המשכן שהם מגורה ושולחן.

cela ressemble à un éveil d'en bas, grâce auquel on pourra ensuite attirer, par la Torah et les mitsvot, etc., d'en haut vers le bas, comme on l'expliquera plus loin, avec l'aide de D.ieu). Or, la Torah correspond au niveau des réceptacles du Michkan, qui sont la Ménora et la Table.

(וכ"ש [וכל שכן] הארון שבו היו מונחים הלוחות ממש רק שבח"י הארון שהיה בבית קדש"ק [קודש הקדשים] הוא כמו שהתורה בשרשה. ובח"י המנורה שהיה בהיכל הוא בח"י גילוי התורה במדות.

(À plus forte raison, l'Arche, dans laquelle reposaient les Tables elles-mêmes ; toutefois, le niveau de l'Arche qui se trouvait dans le Saint des Saints correspond à la Torah dans sa racine, tandis que le niveau de la Ménora, qui se trouvait dans le Sanctuaire [Heikhal], correspond à la révélation de la Torah dans les attributs.)

וז"ש [וזהו שכתוב] בתורה פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה הנה נקראת בח"י חכמה ובחינת חסד כי אורייתא מחכמה נפקת. וזהו בח"י הארון ומתלבשת במדות שכללותם הוא החסד. וזהו בחינת המנורה שה"י [שהיה] בדרום בח"י חסד כו') כי

Et c'est le sens de ce qui est écrit au sujet de la Torah : « Elle ouvre la bouche avec sagesse ('Hokhma), et la Torah de bonté ('Hessed) est sur sa langue. » Elle est donc appelée niveau de 'Hokhma et niveau de 'Hessed, car « la Torah procède de 'Hokhma ». Cela correspond au niveau de l'Arche. Elle s'enveloppe ensuite dans les attributs, dont l'expression générale et collective est 'Hessed ; cela correspond au niveau de la Ménora, qui se trouvait au sud, le niveau de 'Hessed, etc.) Car

הנה כמו שהמנורה מדליקין בה אור. כמו"כ [כמו כן] בתורה כתיב ותורה אור. ופ"י אור דתורה הוא כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו.

De même que l'on allume une lumière dans la Menora, de même il est écrit au sujet de la Torah : « Et la Torah est lumière. » Le sens de la lumière de la Torah est celui de ce qui est écrit : « La sagesse d'un homme fait resplendir son visage. »

כי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] חכמת זו סדר קדשים שע"י למוד סדר קדשים מעורר וממשיך הגילוי בבח"י ח"ע [חכמה עילאה] להיות חכמת אדם תאיר פניו.

Car nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « “[La] sagesse” (chochmat) désigne l'Ordre de Kodashim. » En étudiant l'Ordre de Kodashim, on éveille et attire la révélation au niveau de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a), afin que « la sagesse d'un homme fasse resplendir son visage. »

38 וענין הארת פנים למעלה הוא כמו עד"מ למטה באדם כשמשכיל השכלה חדשה יצהבו פניו כמ"ש רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] גבי ר' [רבין] אבהו שצהבו פניו מחמת שראה תוספתא חדתא.

L'illumination du visage en haut s'explique, par analogie, à partir de l'homme ici-bas : lorsqu'il saisit une idée nouvelle, son visage rayonne, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie, au sujet de Rabbi Abahou : son visage rayonnait parce qu'il avait vu un nouvel enseignement (tosefta hadta).

והוא מחמת גילוי התענוג שמתגלה ומתלבש בהשכלה חדשה ונמשך ומתגלה בפנים ממש עד שצהבו פניו ומאירים.

Cela vient de la révélation du plaisir qui se dévoile et s'enveloppe dans l'idée nouvelle ; il est attiré et se révèle dans le visage même, jusqu'à ce que celui-ci rayonne et resplendisse.

כך עד"מ למעלה ע"י עסק התורה ממשיכים גילוי אור התענוג עליון להיות מאיר ונמשך בח"ע [בחכמה עילאה] והוא בחי' אור חדש מעצמות א"ס ב"ה שמתלבש בחכמת התורה.

De même, par analogie, en haut : par l'étude de la Torah, on attire le dévoilement de la lumière du plaisir suprême, afin qu'elle brille et soit attirée dans la 'Hokhma supérieure. C'est là le niveau d'une lumière nouvelle issue de l'essence de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, qui s'enveloppe dans la sagesse de la Torah.

39 וזהו ענין יאר ה' פניו אליך כו'. וזהו ג"כ ענין אור דמנורה. ובוה יובן ג"כ ענין ז' קני המנורה

Et tel est le sens de « Que D.ieu fasse briller Son visage vers toi », etc. Tel est aussi le sens de la lumière de la Ménorah. Cela permet également de comprendre les sept branches de la Ménorah :

היינו קנה האמצעי שהוא גוף המנורה ושלשה קנים יוצאים מצדה האחד. ושלשה קנים מצדה השני וכפתר תחת שני הקנים ממנה כו'.

à savoir, la branche centrale, qui constitue le corps de la Ménorah, et trois branches qui en sortent d'un côté, trois branches de l'autre côté, ainsi que « un bouton sous deux de ses branches », etc. ;

דהיינו שבמקום שיוצאים שני קנים מקנה האמצעי א' לכאן וא' לכאן שם יש כפתור כו' וכן תחת שני הקנים השניים ותחת שני הקנים השלישיי [ההשלישיים].

c'est-à-dire qu'à l'endroit où deux branches sortent de la branche centrale, l'une d'un côté et l'autre de l'autre, se trouve un bouton, etc. ; de même sous la deuxième paire de branches et sous la troisième paire.

40 והענין כי כל זה רומז על כללות התורה שהיא תושב"כ [תורה שבכתב] ותושבע"פ [תורה שבעל פה]. וזהו ענין ששה קנים היוצאים מן קנה האמצעי הם שיתא סדרי משנה שמקבלים מקנה האמצעי שהוא בחי' תושב"כ [תורה שבכתב].

L'explication est que tout cela fait allusion à la Torah dans son ensemble, qui comprend la Torah écrite et la Torah orale. C'est là le sens des six branches qui sortent de la branche centrale : elles sont les six ordres de la Michna, qui reçoivent de la branche centrale, laquelle correspond au niveau de la Torah écrite.

שהרי למדין הכל מן המקרא כמ"ש בגמ' [בגמרא] מאי טעמא אמר קרא כו' נמצא התושבע"פ [התורה שבעל פה] יוצאת ונמשכת מבחי' תושב"כ [תורה שבכתב]. כמו שששת הקנים יוצאים מן המנורה כו'.

Car tout s'apprend à partir de l'Écriture, comme il est dit dans la Guemara : « Quelle en est la raison ? Parce que le verset dit... », etc. Il s'ensuit que la Torah orale sort et se déploie à partir du niveau de la Torah écrite, tout comme les six branches sortent de la Ménora, etc.

41 וענין הכפתור תחת שני הקנים הענין דכל השפעה הנמשכת ממשפיע למקבל אי"א להיות כ"א ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מן המקבל אל המשפיע ועי"ז נמשך אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מהמשפיע ונק' מי"ן [מיין נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין].

Quant au bouton situé sous deux branches, le principe est que tout flux qui se déploie d'un donneur (mashpia) vers un récepteur (mekabel) ne peut advenir que par un éveil d'en bas, du récepteur vers le donneur ; par ce moyen, un éveil d'en haut est suscité chez le donneur. On les appelle mayin noukvin et mayin doukhrin (« eaux féminines » et « eaux masculines »).

וכמו"כ [וכמו כן] בענין ההשפעה מתושב"כ [מתורה שבכתב] לתושבע"פ [לתורה שבעל פה] יש ג"כ בי בחי' אלו. שהרי נודע שתושב"כ [שתורה שבכתב] נק' מוסר אביך. בחי' אב הוא בחי' דכורא המשפיע.

De même, dans le flux de la Torah écrite vers la Torah orale, on retrouve ces deux niveaux. Car on sait que la Torah écrite est appelée « l'instruction de ton père » : le niveau du père est celui du masculin (dekhoura), le donneur ;

42 ותורה שבעל פה נקי תורת אמך בחיי נוקי [נוקבא] ומקבל מתושב"כ [מתורה שבכתב] רק דשם נגדל ההשפעה כוי. וא"כ יש בזה בחינת העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] והמשכת מ"ד [מ"ן דוכרין] ונקי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא].

La Torah orale est appelée «la Torah de ta mère», le niveau du féminin (Noukva), qui reçoit de la Torah écrite, sauf que là, le flux reçu s'accroît, etc. Il y a donc en cela le niveau de l'élévation des mayin noukvin et de l'attraction des mayin doukhrin, que l'on appelle un éveil d'en bas et un éveil d'en haut.

וזהו ענין הכפתור תחת שני הקנים שבמקום יציאת הקנה מהקנה האמצעי שם הוא ענין התחברות המ"ן [המ"ן נוקבין] והמ"ד [והמ"ן דוכרין] שמתחברין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא]

Tel est le sens du bouton sous deux branches : à l'endroit où la branche sort de la branche centrale se trouve l'union des mayin noukvin et des mayin doukhrin, où l'éveil d'en bas et l'éveil d'en haut s'unissent ;

לכן יש שם אור כפול עד"מ מהתחברות ב' הבחי' לכן היה כפתור שהוא עב יותר משאר מקום המנורה כיון שבבחי' זו מתחברים ב' בחינות משפיע ומקבל כוי.

Il y a donc là une lumière double, par analogie, du fait de l'union des deux niveaux. C'est pourquoi il y avait un bouton, plus épais que le reste de la Ménora, puisque c'est à ce niveau que s'unissent les deux aspects du donneur et du récepteur, etc.

43 ונקי בחי' זו קשרין בזהר עד"מ הקשר שמתקשרים שני דברים יחד הנה במקום הקשר הוא עב יותר מחמת ששם יש חבור שני הדברים יחד. וכן השולחן ג"כ רומז לבחי' התורה שעליו מניחים לחם הפנים.

Et ce niveau est appelé «nœuds» (kishrin) dans le Zohar : à titre d'analogie, un nœud qui attache deux choses l'une à l'autre est plus épais à l'endroit du nœud, car c'est là que les deux choses sont réunies. De même, la Table évoque également le niveau de la Torah, puisque c'est sur elle que l'on déposait les pains de proposition (lechem hapanim).

44 והתורה נקי לחם לכו לחמו בלחמי כי היא בחי' מזון לנפש להמשיך הגלוי בפנימית שמשגי החכמה בפנימיותו ששכלו משיג חכמת התורה שבה מלובש אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה כוי.

La Torah est appelée «pain» : «Venez, mangez de mon pain» ; car elle est un aliment pour l'âme, qui fait pénétrer la révélation à l'intérieur : on saisit la sagesse en soi-même, car l'intellect saisit la sagesse de la Torah, dans laquelle la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, est revêtue, etc.

לכן נעשה לו מזה מזון וחיות ממש לנפש. וכן למעלה הוא בחי ישראל מפרנסין כו' שיהיה התלבשות א"ס בחי"ע [בחכמה עילאה] כו'.

Ainsi, cela devient pour lui un véritable aliment et une force vitale pour l'âme. De même, en haut, c'est le niveau de «Israël nourrit», etc. : que l'Infini (Ein Sof) soit revêtu dans la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a), etc.

אבל המצות הם בחי לבושים ומקיפים לנפש שהן המשכות מבחי שאין הגלוי יכול להתלבש בפנימיותו רק שאור ה' מקיפו מראשו ועד רגלו והן בחי יריעות המשכן כמשנת"ל [כמו שנתבאר לעיל]

Mais les mitsvot sont des vêtements et des [lumières] environnantes pour l'âme, car elles sont des émanations provenant d'un niveau dont la révélation ne peut être revêtue en lui ; seule la lumière de D.ieu l'entoure, de la tête aux pieds. Elles correspondent aux tentures du Michkan, comme cela a été expliqué précédemment.

(ולשם נתי' [נתבאר] דבמצות יש ג"כ ז' בחי חצבה עמודיה שבעה. וכן ז' מינים ביריעות רק שהם מקיפים ובתורה ז' קני המנורה הם בחי פנימיים):

(Il y a été expliqué que les mitsvot comportent elles aussi sept niveaux, comme dans «Elle a taillé ses sept colonnes», et de même sept espèces dans les tentures ; seulement, celles-ci sont environnantes. Dans la Torah, les sept branches de la Menora correspondent aux [lumières] intérieures.)

45 ועי"פ כל הנ"ל בביאור בחי היריעות וכלים דמשכן שהם בחינת תומ"צ [תורה ומצות] כנ"ל. ובביאור ענין השבת שהוא בחי הנשמה יתירה התחברות רצה"ע [רצון העליון] ברצה"ת [ברצון התחתון].

Et, à la lumière de tout ce qui précède, après avoir expliqué le niveau des tentures et des réceptacles du Michkan, qui correspondent à la Torah et aux mitsvot, comme indiqué plus haut, ainsi que la question du Chabbat, qui correspond à l'âme supplémentaire — l'union de la volonté supérieure et de la volonté inférieure —

יוכן בטוב טעם ענין שייכות הצווי במצות שבת סמוך לצווי דמלאכת המשכן כמ"ש בפ' תשא אך את שבתותי תשמרו כו'.

on comprendra pleinement, à juste titre, le lien entre le commandement relatif à la mitsva du Chabbat et le commandement concernant le travail du Michkan, qui lui est adjacent, comme il est écrit dans la paracha de [Ki] Tissa : « Mais vous garderez Mes Chabbatot », etc.

46 וגם מה שמשרבע"ה [שמשה רבינו עליו השלום] הקדים הצווי על השבת למלאכת המשכן הפך ממה שנוכח בצווי הקב"ה למשרע"ה [למשה רבינו עליו השלום].

Et aussi [pourquoi] Moché notre maître, que la paix soit sur lui, plaça le commandement du Chabbat avant le travail du Michkan, à l'inverse de l'ordre mentionné dans le commandement du Saint béni soit-Il à Moché notre maître, que la paix soit sur lui.

והענין כי עם היות שע"י תומ"צ [תורה ומצות] ממשיכים בחינת מקיפים ופנימיים שהם בחי' לכושים ובחי' מזון לנפש שיהיה גלוי רצה"ע [רצון העליון] בנפש בבחי' פנימי ע"י התורה ובבחי' מקיף ע"י המצות.

L'explication est la suivante. Bien que, par la Torah et les mitsvot, on attire les niveaux des lumières englobantes et intérieures, qui sont les niveaux des vêtements et de la nourriture de l'âme, afin que la volonté suprême se révèle dans l'âme, de manière intérieure par la Torah et de manière englobante par les mitsvot,

אך באמת כיון שהאדם הוא מלמטה בגוף גשמי א"א לו להגיע לבחי' רצה"ע [רצון העליון] שלמעלה מעלה מכל העולמות להמשיך משם האור למטה.

mais, en vérité, puisque l'homme se trouve en bas, dans un corps physique, il lui est impossible d'atteindre le niveau de la volonté suprême, qui est infiniment au-dessus de tous les mondes, afin d'en attirer la lumière ici-bas.

47 ולזאת צ"ל תחלה בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שיעורר בנפשו ויעלה להגיע לגלוי בחי' רצה"ע [רצון העליון] ועלייה זו היא בחי'

Il faut donc d'abord un éveil d'en bas : que l'on éveille son âme et s'élève pour parvenir à la révélation du niveau de la volonté suprême. Cette élévation est le niveau de

שבת אותיות תשב עליות העולמות מלמטה למעלה מעלה עד רום המעלות שהוא בחינת רצה"ע [רצון העליון] המתגלה במנחה בשבת כמ"ש ואני תפילתי לך ה' עת רצון כו'.

Chabbat, dont les lettres forment tashev (« retour ») : les élévations des mondes, d'en bas vers le haut, toujours plus haut, jusqu'aux plus hautes cimes, qui sont le niveau de la volonté suprême révélée à Min'ha le Chabbat, comme il est écrit : « Quant à moi, ma prière s'adresse à Toi, Dieu, au temps de la volonté (eis ratzon) », etc.

48 וגם בנפש האדם יש בחי' עלייה זו וגלוי זה שזהו ענין הנשמה היתירה כדלעיל.

Et dans l'âme de l'homme aussi se trouvent ce niveau d'élévation et cette révélation, qui constituent le sujet de l'âme supplémentaire, comme expliqué plus haut.

ואח"כ נמשך מבחי' הארה זו לכל ימות החול ע"י התפלה הנק' סולם ועי"ז יוכלו להמשיך אח"כ ע"י התומ"צ [התורה ומצות] גלוי והמשכת האור מלמעלה למטה

Ensuite, de ce niveau d'illumination se déverse un flux vers tous les jours de la semaine, par la prière, qui est appelée une échelle ; et grâce à cela, ils pourront ensuite attirer, par la Torah et les mitsvot, la révélation et le flux de la lumière d'en haut vers le bas ;

משא"כ בלא קדימת בחי' ההעלאה שע"י השבת א"א להמשיך וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר אין לי אלא תורה כו'.

mais il n'en va pas ainsi sans que le niveau d'élévation par le Chabbat ait précédé : alors, il est impossible d'attirer. Comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Celui qui dit : "Je n'ai que la Torah" », etc.

49 ולזאת בצווי משרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] לישראל בעשיית המשכן הקדים הצווי על השבת ואח"כ צוה ענין יריעות המשכן שהם בחי' מקיפים הנמשכים ע"י המצות ואח"כ על כלי המשכן שהוא בחי' פנימיים.

C'est pourquoi, dans l'ordre donné par Moché, notre maître, que la paix soit sur lui, à Israël concernant la construction du Michkan, il plaça d'abord le commandement relatif au Chabbat, puis il ordonna au sujet des tentures du Michkan, qui sont le niveau des [lumières] enveloppantes attirées par les mitsvot, et ensuite au sujet des ustensiles du Michkan, qui sont le niveau des [lumières] intérieures.

והענין שכל המשכה מלמעלה למטה מתחלה נמשך האור בבחי' מקיף על המקבל ואח"כ נשפע ונמשך ממנו הארה בפנימיותו כו'.

Le point est que, dans toute attraction de haut en bas, la lumière est d'abord attirée de manière enveloppante sur le récepteur, puis une illumination qui en émane s'écoule et est attirée à l'intérieur de celui-ci, etc.

50 והשאר נשאר בבחי' מקיף לכן הקדים היריעות להכלים וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל הקורא ק"ש [קריאת שמע] בלא תפלין כאלו מעיד עדות שקר בעצמו.

et le reste demeure enveloppant. C'est pourquoi il a placé les tentures avant les réceptacles. Et c'est ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Celui qui récite le Chéma sans tefillin, c'est comme s'il portait contre lui-même un faux témoignage. »

כי הנה בתפלין הם ג"כ הפרשיות שמע והיה דק"ש [דקריאת שמע] רק בתפלין הם בחי' מקיף. ובק"ש [ובקריאת שמע] שאומר אחד ואהבת הוא בחי' גלוי בפנימיות.

Car les tefillin contiennent eux aussi les passages « Chéma » et « Vehaya » du Chéma ; seulement, dans les tefillin, ils sont de l'ordre de l'enveloppement, tandis que dans le Chéma, lorsqu'on dit « Un » et « Tu aimeras », ils sont de l'ordre d'une révélation intérieure.

ולכן תחלה צ"ל המקיף ואח"כ הפנימי. וכשקורא ק"ש [קריאת שמע] בלא תפלין להמשיך הפנימי בלא המקיף זהו עדות שקר כו':

C'est pourquoi l'enveloppant doit venir d'abord, puis l'intérieur. Lorsqu'on récite le Chéma sans tefillin, faire descendre l'intérieur sans l'enveloppant, c'est porter un faux témoignage, etc.

51 וכ"ז [וכל זה] הסדר הוא בענין עבודת האדם. וזהו צווי משרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] לישראל בפ' ויקהל. אבל בענין סדר ההמשכה מאור א"ס ב"ה בעולמות הוא להפך שמתחלה צ"ל הכלים ואח"כ היריעות ואח"כ בחי' שבת.

Tout cet ordre concerne le service divin de l'homme ; telle est la prescription que Moché, notre maître, que la paix soit sur lui, adressa à Israël dans la paracha de Vayakhel. Mais dans l'ordre de l'émanation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dans les mondes, c'est l'inverse : il faut d'abord les réceptacles, ensuite les tentures, puis le niveau de Chabbat.

כי להיות ההמשכה מאור א"ס [מאור אין סוף] בעולמות הוצרך להיות צמצום רב ועצום ושיהיה הגלוי רק הארה מועטת כדי שיוכלו העולמות לקבל ולא יתבטלו ממציאותן ובחי' גלוי זה זהו ענין כלי המשכן שהם בחינת פנימי'.

En effet, pour que la Lumière infinie puisse se déverser dans les mondes, il fallut un tsimtsoum (contraction) grand et puissant, afin que la révélation ne soit qu'une faible illumination, que les mondes puissent recevoir sans être annulés de leur existence ; et ce niveau de révélation correspond aux réceptacles du Michkan, qui sont l'aspect intérieur.

52 ואח"כ מבחי' גלוי זה נמשך אח"כ להיות בחי' מקיף וסובב על העולמות. וזהו ענין היריעות המשכן.

Et ensuite, à partir de ce niveau de révélation, s'étend alors le niveau qui enveloppe et entoure les mondes ; telle est la signification des tentures du Michkan.

וזהו דב"כ תרומה ותצוה שהוא צווי הקב"ה למשרבע"ה [למשה רבינו עליו השלום] נאמר תחלה הכלים ואח"כ היריעות דכך הוא סדר ההמשכה מלמעלה למטה ואח"כ נאמר צווי השבת ב"כ תשא.

C'est pourquoi, dans les parachiot Terouma et Tetsavé, qui rapportent l'ordre donné par le Saint béni soit-Il à Moché notre maître, que la paix soit sur lui, les réceptacles sont d'abord mentionnés, puis les tentures, car tel est l'ordre de l'effusion, du haut vers le bas ; ensuite est énoncé l'ordre du Chabbat, dans la paracha [Ki] Tissa.

53 והענין כי הכלים והיריעות הם סדר ההמשכה מלמעלה למטה ואח"כ בגמר ותכלית ירידת השפע העליונה אז הוא בחי' השבת שהיא המנוחה וההסתלקות אל עצמותו

Le point est que les réceptacles et les tentures constituent l'ordre de la descente d'en haut vers le bas ; puis, lorsque la descente du flux supérieur est achevée et parvenue à son terme, vient alors le niveau du Chabbat, qui est le repos et le retrait vers Son essence,

כמ"ש כי בו שבת וינפש כאדם ששובת ונח שהוא בחי' עליית כחות הנפש מהשפלתו לעצמותו כו'.

comme il est écrit : « car en lui Il a cessé et repris haleine » : à l'image d'un homme qui cesse [son travail] et se repose ; c'est le niveau de l'élévation des forces de l'âme, qui remontent de leur abaissement vers leur essence, etc.

54 ולכן נאמר צווי השבת אח"כ כי לא שייך בחי' שביתה ואור חוזר רק אם מתחלה נמשך בחי' או"י [אור ישר] והמשכה מלמעלה למטה ע"י הכלים והיריעות אז צ"ל אח"כ או"י [אור חוזר] ע"י השבת

C'est pourquoi le commandement concernant Chabbat est énoncé ensuite. En effet, le niveau de cessation et de lumière de retour (or chozer) ne s'applique que si, au préalable, le niveau de lumière directe (or yashar), c'est-à-dire un flux attiré d'en haut vers le bas, a été attiré par l'intermédiaire des réceptacles et des tentures ; alors seulement doit venir ensuite la lumière de retour, par Chabbat ;

משא"כ בעבודת האדם מלמטה למעלה צ"ל תחלה ההעלאה דהיינו בחי' השבת לעלות למעלה מעלה עד רום המעלות.

tandis que, dans le service de l'homme, qui va d'en bas vers le haut, il faut d'abord l'élévation, c'est-à-dire le niveau de Chabbat, pour monter toujours plus haut, jusqu'aux sommets les plus élevés.

55 ואח"כ ימשיך השפע מלמעלה למטה היינו מבחי' רצה"ע [רצון העליון] המתגלה ביום השבת וההמשכה

מבחי' זו היא מתחלה בבחי' מקיף ולבוש שזהו ענין יריעות המשכן

Et ensuite, il fera descendre le flux d'en haut en bas, c'est-à-dire depuis le niveau de la volonté suprême, qui se révèle le jour du Chabbat. La transmission à partir de ce niveau commence sous la forme d'un entourant et d'un vêtement, ce qui correspond aux tentures du Michkan,

ואח"כ בחינת הכלים דהיינו בחי' התורה שהיא חכמתו ית' ומחכמה נמשך מדת החסד שנמשל למים

et ensuite vient le niveau des réceptacles, c'est-à-dire celui de la Torah, qui est Sa sagesse ('Hokhma), béni soit-Il ; et de la 'Hokhma découle l'attribut de 'Hessed, qui est comparé à l'eau :

כמו המים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך כך התורה נמשכה ממקום גבוה מאד וירדה למטה לכך נמשלה למים.

de même que l'eau descend d'un lieu élevé vers un lieu bas, ainsi la Torah fut-elle transmise depuis un lieu très élevé et descendit-elle ici-bas ; c'est pourquoi elle est comparée à l'eau.

וזהו פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה. שנקראת התורה תורת חסד ע"ש [על שם] ההמשכה כו'

Et c'est là [le sens de] : « Elle ouvre la bouche avec sagesse, et la Torah de bonté est sur sa langue » : la Torah est appelée « Torah de bonté » en raison de cette transmission, etc.,

שנמשכה חכמתו ית' למטה מטה כנודע שחכמה וחסד הם קו א' והיינו בחי' תורה וגמילות חסדים:

car Sa sagesse, béni soit-Il, fut transmise jusque tout en bas. Comme on le sait, la 'Hokhma et le 'Hessed appartiennent à une même ligne ; c'est là le niveau de la Torah et des actes de bonté (guémilout 'hassadim).

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayakhel/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak